

19. august 2022

EM 2022/78

Jeg fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsorden for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at pålægge Naalakkersuisut at nedsætte en hurtigtarbejdende arbejdsgruppe bestående af medarbejdere i psykiatrien og fra det somatiske børneafsnit med henblik på at komme med anbefalinger til og beregninger på, hvordan pleje- og behandlingsforløbet for børn- og unge kan optimeres således, at der maksimalt må gå 1 måned fra en henvisning til opstart af forløb enten i somatisk eller psykiatrisk regi for alle ikke-akutte børneforløb. Arbejdsgruppen skal desuden afdække behovet for tilførsel af økonomiske og faglige ressourcer. Arbejdsgruppen skal være færdige med sine anbefalinger og beregninger inden FM 2023.

(Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit)

Begrundelse

Børn har ret til behandling. Børn har ret til adgang til sunde aktiviteter og forebyggelsesinitiativer. Det fremgår af FN's børnerettighedskonventioner. Men Grønland efterlever ikke 17 af børnerettighedskonventionerne ifølge viden fra børnetalsmandsinstitutionen, MIO.

Naalakkersuisut har forklaret, at man ikke har et fuldt overblik over, hvilke konventioner der efterleves, men estimerer at der er brug for ca. 300 mio. kr. for, at vi i Grønland kan efterleve disse.¹ Naalakkersuisut planlægger at fremlægge en handlingsplan for området til Efterårssamlingen 2022.

Jeg mener, at der ikke er grund til at vente på en handlingsplan, når vi allerede kan se, hvor der er et reelt behov for tiltag og hvor vi kan starte. Vi har allerede for syv år siden i Inatsisartut besluttet, at vi skal tiltræde konventionen og at der skulle laves en handleplan. Jeg siger det igen; for syv år siden. Alt imens sidder vi med en viden om, at vores børn mangler adgang til psykisk hjælp. Psykisk hjælp af enhver art kan både forebygge traumer og minimere behovet for øget og massiv hjælp på sigt, hvorfor vi ikke kan blive ved at vente med at udfærdige konkrete initiativer for vore børn og unge.

Det er ikke i orden, at børn og unge venter i flere år for at få hjælp i systemet. Jeg kender personligt en del familier, som faktisk venter i flere år, og flere børnefamilier i Nuuk, som venter i mere end de 1 og 2 måneder – det vil sige i længere tid i forhold til Naalakkersuisuts svar.² Jeg ved også, at MIO's viden er en anden end hvad Naalakkersuisut videregiver af oplysninger på vegne af sundhedsvæsenet. Praksis er, at vores børn venter i længere tid, og mangler adgang til psykisk hjælp, ifølge en nylig rapport udfærdiget af VIVE i samarbejde med MIO.³ Og det er ikke i orden.

Børnene er vores fremtid. Vi må sikre, at de er sunde og raske til at opbygge vores land i fremtiden. De er vores vigtigste ressource i samfundet. Vi kan ikke blive ved med at være stiltiende vidner til, at børnefamilier flygter ud af landet som en direkte konsekvens af manglende hjælp i vores velfærdssystem,

¹ <https://knr.gl/da/nyheder/naalakkersuisut-dyrt-indarbejde-b%C3%B8rnekonvention-til-gr%C3%B8nlandsk-lov>

² https://ina.gl/documents/para3637/2021/svar/055_2021_sundhedsvaesenet_ANWA_svar.pdf

³ https://mio.gl/wp-content/uploads/2022/02/301312_Born-og-unges-adgang-til-psykisk-hjaelp_PDF-UA.pdf

herunder den manglende rettidige udredning og behandling. Mange mødre og fædre kæmper en daglig kamp for at få et hjem til at fungere, når én eller flere børn, lider af én eller flere sygdomme, hvad enten det er af psykisk eller fysisk karakter.

Vores samfund er ganske enkelt ikke gearet til, at børnefamilier med behov for en vis grad af støtte hjælpes i fornødent omfang. Nogle kan måske være heldige, hvis arbejdende forældre har en forstående leder og som giver mulighed for et fleksibelt arbejdsliv, der giver plads og rum til et familieliv, hvor der skal tages et særligt hensyn til børnenes trivsel. Men det er langt fra standarden. Vi må derfor spørge os selv, hvad vi synes skal afspejles som værdifuldt i vores samfund. Demokraatit er ikke i tvivl. Det skal være tåleligt at have og være familie i vores land, uanset hvilket behov familierne måtte have. Vi skal sikre vores børns mentale trivsel således, at de kan koncentrere sig i skolen, få sig en uddannelse, deltage i fællesskabsarrangementer i sport og i foreninger og på sigt at kunne bidrage værdifuldt til samfundet til gavn for dem selv og for os allesammen.

Naalakkersuisut beskriver i et svar på paragraf 37-spørgsmål, at der endnu ikke er lavet beregninger på, hvad det vil koste at optimere hele børn- og ungepsykiatrien, da det vil kræve en større afdækning af det psykiatriske område.⁴ Vi kan derfor heller ikke forvente, at sundhedskommissionen har et særligt fokus på netop dette vigtige område. En nedsættelse af sådan en arbejdsgruppe kan derfor opretholde fokus på, hvordan man på bedst mulig måde kan etablere, eksempelvis et familieambulatorie, hvor der tages stilling til om fordele og ulemper ved en adskillelse af den somatiske og psykiatriske del af pleje og behandling af barnet og dennes familie.

Jeg mener, at en nedsættelse af arbejdsgruppen kan holdes indenfor eksisterende budgetramme, idet der allerede er eksisterende medarbejdergrupper internt i systemet, hvis viden er nødvendig for at afdække beskrivelsen af muligheden for at reducere ventelister og indføre en slags udredningsgaranti for ikke-akutte børn og unge på 1 måned efter henvisning. Jeg nævner specifikt for ikke-akutte børn og ungeforløb, idet der i besvarelsen er taget højde for hurtigere pleje og behandling ved akutte forløb. Den akutte indsatsplan forventes derfor på sigt også at falde, idet fremtidig fokus med tidligere opstart af udredning og behandling får en forebyggende effekt på akutindtaget.

Arbejdsgruppen pålægges at prioritere opgaven, og det kan derfor forventes, at det tager tiden fra andre opgaver. Jeg mener, at det politiske fokus bør være en øget prioritering for børn og unge og dennes familie. Vi har derfor brug for en tydelighed i behovet for både menneskelige- og økonomiske ressourcetilførsler. Det er muligt, at anbefalingerne tegner et billede af behovet for mere sengekapaletitet og/eller øget ambulant aktivitet. På den måde vil behovet i fremtiden og den fremtidige organisering tydeliggøres, når den nye psykiatribygning står færdigt, og til politisk stillingtagen i ønsket om at få vores børn og unge udredt og behandlet tidligere og hurtigere end i dag.

Med disse ord ser jeg frem til at høre Naalakkersuisuts svarnotat samt indlæggene fra de øvrige partier.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Udgifterne til arbejdsgruppen forventes ikke at overstige 500.000 kroner.

⁴ https://ina.gl/documents/para3637/2021/svar/055_2021_sundhedsvaesenet_ANWA_svar.pdf

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Ingen

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen